

PRINCIPALELE PROBLEME DE GEOGRAFIE POLITICĂ CONTEMPORANĂ

Modificări ale hărții politice a lumii în secolul XXI

Activitate:

Dezbatere: „Se mai schimbă harta lumii în zilele noastre?”

Harta politică a lumii a cunoscut mai puține modificări în comparație cu secolul XXI, dar pot fi menționate câteva schimbări importante, în general cauzate de anumite reconfigurări geopolitice, de conflicte și revendicări teritoriale.

Astfel în secolul XXI au apărut ca state noi pe harta politică a lumii Timorul de Est în 2002, desprins din Indonezia, Muntenegru în 2006, care s-a separat de Serbia, Kosovo care și-a declarat independența tot față de Serbia în anul 2008, recunoscut parțial la nivel internațional și Sudanul de Sud care în urma unui referendum s-a separat de Sudan în 2011, devenind cel mai nou stat pe harta lumii.

În spațiul ex-sovietic au avut loc anexări și ocupări teritoriale, respective Crimeea în 2014 a fost anexată de Rusia în urma unui referendum contestat la nivel internațional aparține de jure Ucrainei, dar este controlată de facto de Rusia, iar regiunile Donețk și Luhansk, Zaporoje și Herson în 2022 au fost anexate și revendicate de Rusia, însă nu sunt recunoscute la nivel internațional.

Deși nu s-au concretizat prin schimbări teritoriale, mai multe regiuni și-au manifestat dorința de autonomie sau independență, fiind vorba de un separatismul etnic bazat ă mai mult pe diferențele culturale și lingvistice decât pe diferențele religioase și rasiale, care, de asemenea pot exista. Mișcările separatiste etnice sunt următoarele: Catalonia. Țara Bascilor în Spania, Scoția în Regatul Unit, Corsica față de Franța, Flandra față de Belgia sau Insulele Faeroe față de Danemarca, Republica Srpska în Bosnia Herțegovina, Găgăuzia și Transnistria în Republica Moldova sau regiunile din nordul Italiei, Lombardia sau Veneto, Abhazia și Osetia de Sud, provincii separatiste din Georgia, recunoscute de Rusia, Nagorno-Karabakh, regiune disputată între Armenia și Azerbaidjan, iar din 2023, Azerbaidjanul a recâștigat controlul complet asupra regiunii, Palestina, recunoscută ca stat de un număr mare de țări și de ONU (ca stat observator), dar nu de toate statele membre.

Aplicație: „Harta schimbărilor”

Sarcini: elevii primesc o hartă mută și trebuie să: localizeze noi state apărute în secolul XXI; marchează regiuni cu conflicte teritoriale, și regiuni cu mișcări de independență

Activitate!! „Este justificată apariția de noi state în epoca globalizării?”

Elevii sunt împărțiți în două grupuri PRO și contra și își argumentează punctele de vedere.

Temă

Realizarea unui proiect multimedia: realizați o prezentare multimedia cu tema „O regiune care dorește independența – argumente pro și contra”

Cercetare individuală: „Evoluția statutului internațional al Palestinei”

Terorismul – o amenințare globală

Terorismul este utilizarea deliberată a violenței împotriva civililor sau a unor obiective simbolice, în scopul de a induce frică, de a constrânge guverne sau societăți și de a promova o ideologie, o cauză politică, religioasă sau extremistă. Terorismul este o problemă globală care afectează securitatea internațională și viața oamenilor, iar combaterea sa eficientă presupune atât intervenție militară și polițienească, cât și soluții educaționale, sociale și diplomatice.

Tipuri de terorism:

- religios – motivat de credințe religioase radicale (ex. Al-Qaeda, Statul Islamic).
- naționalist/separatist – pentru obținerea independenței unui teritoriu (ex. ETA – Spania, PKK – Turcia).
- de extremă dreapta/stângă – cu motivații ideologice (ex. Brigăzile Roșii – Italia, RAF – Germania).
- intern/domestic – comis de cetățeni ai aceleiași țări (ex. atentatul de la Oklahoma City, SUA, 1995).

Din numeroasele organizații teroriste cunoscute, mai reprezentative prin atentatele organizate sunt:

- Al-Qaeda – înființată în 1988, rețea islamistă responsabilă pentru atentatele din 11 septembrie 2001 (SUA).
- ISIS (Statul Islamic) – grup jihadist activ mai ales în Irak și Siria, cunoscut pentru violența extremă și atentate, inclusiv în Europa.
- Talibanii – grup radical din Afganistan, implicat în acțiuni teroriste și conflicte armate.
- Boko Haram – grup islamist din Nigeria, implicat în răpiri și atacuri asupra școlilor și civililor. Urmărește introducerea Legii islamice (Șaria)
- Hezbollah, fondat în 1985– organizație militară și politică activă în Liban.
- PKK- Partidul Muncitorilor din Kurdistan, urmărește crearea unui stat kurd pe teritoriul Turciei

Atentate celebre:

- 11 septembrie 2001 (SUA): Atac asupra World Trade Center și Pentagon – peste 3.000 de victime.
- Madrid (2004): Explozii în trenuri – 191 de morți.
- Londra (2005): Atentate în transportul public – 52 de morți.
- Paris (2015): Atacuri la Bataclan și alte locații – 130 de morți.
- Nisa (2016): Atac cu camion – 86 de morți.

Activitate!!

Harta atentatelor

Scop: Înțelegerea răspândirii globale a fenomenului terorist și impactul acestuia asupra diferitelor regiuni.

Tip: Lucru în perechi / echipe

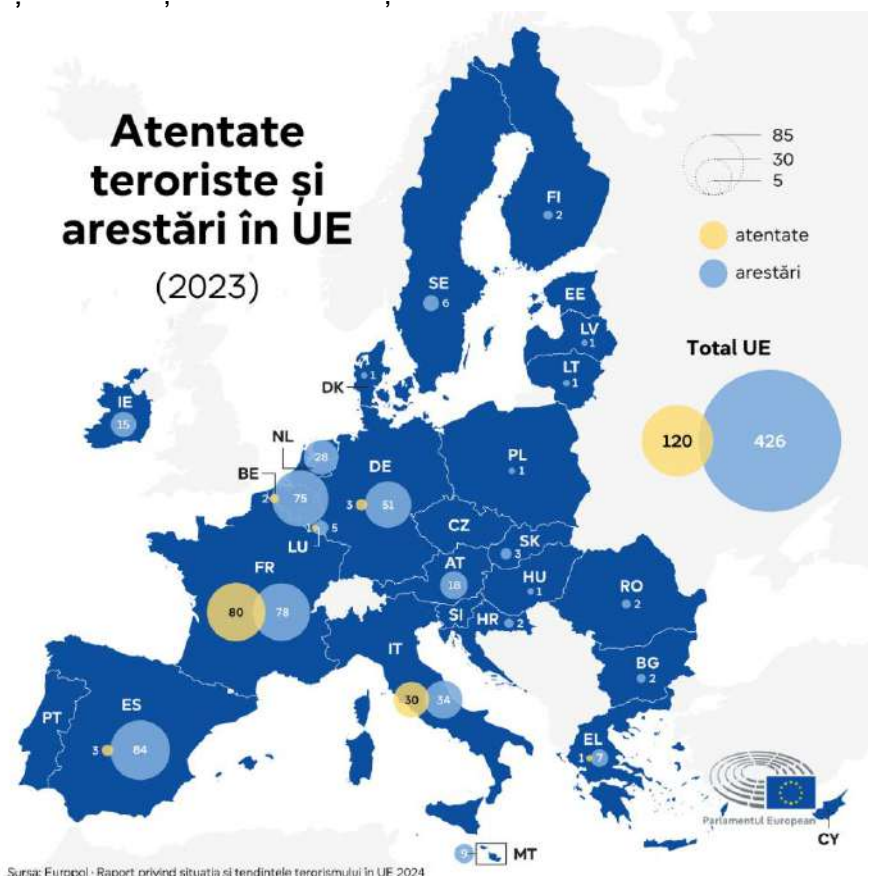
Obiectiv: Localizarea pe hartă a atentatelor, notarea datei și a numărului aproximativ de victime.

Durată: 20-25 minute

Sarcină: Elevii primesc o hartă mută a lumii și o listă cu 5 atentate teroriste celebre (ex: 11 septembrie 2001 – SUA, Madrid 2004 – Spania, Paris 2015 – Franța, etc.).

Consecințe:

- pierderi de vieți omenești, răniți și traume psihologice.

Atacuri teroriste și arestări legate de activități teroriste în UE¹

- creșterea măsurilor de securitate națională și internațională.
- răspândirea fricii și a intoleranței în societate.
- creșterea bugetelor militare și a supravegherii.

Măsuri împotriva terorismului:

- cooperare internațională între state și agenții de securitate.
- schimb de informații și monitorizarea rețelelor extremiste.
- educație pentru toleranță și prevenirea radicalizării.
- legislație antiteroristă și sancționarea finanțării terorismului.

Activitate!!

Studiu de caz – Atentatul din 11 septembrie 2001

Scop: Dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză a unui eveniment global.

Tip: Individual / în grupuri mici

Durată: 30 minute

Sarcină: Pe baza unor materiale (scurt text + imagini/video - <https://www.youtube.com/watch?v=aJYdf-pSCs8>) despre atentatul de la World Trade Center, elevii analizează: cine a fost autorul, care au fost motivele, ce consecințe a avut asupra lumii.

<https://www.romania-actualitati.ro/emisiuni/euroatlantica/tendintele-separatiste-din-europa-si-securitatea-continental-id101886.html>

Pungă A., Pareniuc A., Separatismul, pericolozitatea și consecințele lui, articol în volumul Focarele separatiste și impactul lor asupra terorismului contemporan, Academia Ștefan cel Mare al MAI, Republica Moldova, 2017.

Posea G., Aur N. Geografie, manual pentru clasa a X-a, Editura BICALL, 2005

Mândruț O., Geografie, manual pentru clasa a X-a, Editura Corint, 2005

Surd V., Zotic V., Popa-Bota H., Erchedi N., Geografie, manual pentru clasa a X-a, Editura Dacia, 2007

Neguț S., Ielenicz M., Apostol G., Geografie, manual pentru clasa a X-a, Editura Humanitas Educațional, 2005

Velcea I., Popescu C., Nicolae I., Dumitru D., Geografie, manual pentru clasa a X-a, Editura Didactică și Pedagogică, 2005

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Separatism>

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Terrorism>

<https://oradeistorie.ro/terorismul/>

¹<https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20250124STO26468/terorismul-in-ue-tendinte-atentate-teroriste-si-arestari-in-2023>

<https://gemini.google.com/> - pentru generare de idei și structurarea schiței